

Στο Μέτωπο

Γιώτα Κριλή

Μέρος 26^ο

Συνήθως βάδιζαν ανά δυο σε απόσταση εκατό με διακόσια μέτρα μεταξύ τους. Ένα μεσημέρι ο Νικήτας με το σύντροφό του, που ήταν μπροστάρηδες, άκουσαν την μακρόσυρτη φωνή του μουεζίνη που προσκαλούσε τους πιστούς στη μεσημεριανή τους προσευχή. Συνάμα, πρόσεξαν τους μουσουλμάνους που έβγαζαν τα παπούτσια τους και τα άφηναν έξω από το τζαμί. Μπήκαν σε πειρασμό. Έκοψαν την κίνηση. Άκρα πouxία. Ανακάτεψαν στα γρήγορα τα παπούτσια και συνέχισαν αμέριμνα την πορεία τους. Όταν ο διμοιρίτης με έναν στρατιώτη, που ήταν τελευταίοι, έφτασαν έξω από το τζαμί, γινόταν μεγάλος σαματάς. Οι μουσουλμάνοι έψαχναν για το ταίρι του παπουτσιού τους. Ένας κούνησε αγριεμένος το χέρι του. «Αϊπ! γκισούρ!» φώναξε. Ο διμοιρίτης πλησίασε να μάθει τι γινόταν. Του εξήγησαν στα ελληνικά το μπερδεμα των παπουτσιών και κατηγορούσαν τους Έλληνες στρατιώτες. Εκείνος σφύριξε τρεις φορές και έστειλε το στρατιώτη να μαζέψει την περίπολο. Μαζεύτηκαν όλοι και στάθηκαν προσοχή. «Ποιος μωρέ, έκανε την μπαμπεσιά; Θα σας περάσω από στρατοδικείο! Π' ανάθεμα το γονιό σας». Ρωτούσε τον καθένα χωριστά: «Εσύ μωρέ;» και φραπ του έκοβε ένα χαστούκι. Ο στρατιώτης κουνούσε αρνητικά το κεφάλι τρομαγμένος. Οι Τούρκοι εντυπωσιάστηκαν με την αυστηρότητά του. «Άφεριμ, καπετάν. Γκεβεζεζλίκ», είπαν και ξέσπασαν στα γέλια. Είχαν βρει όλοι το ταίρι του παπουτσιού τους.

Ο διμοιρίτης σφύριξε ξανά και έβαλε μπροστά την περίπολο. Ήταν μεσόκοπος, μαυριδερός, ολίγον τι κατσούφης αλλά καλοσυνάτος. Εκείνο το περιστατικό το μολόγαγαν οι στρατιώτες για πολύ καιρό.

Την άλλη μέρα μπήκαν στο παποράκι και βγήκαν στο Κορδελιό. Περιπολούσαν τις αριστοκρατικές γειτονίες θαυμάζοντας τις ωραίες επαύλεις, που είχαν χτιστεί από πλούσιους ξένους, τους κήπους με τους φοίνικες, τις μπουκαμβίλιες, τα γιασεμιά, τα τριαντάφυλλα και τις όμορφες παραλίες. Αγνάντευαν τα ελληνικά αρχοντόσπιτα σημαιοστολισμένα με τη γαλανόλευκη, διάβαζαν στους δρόμους τις ελληνικές πινακίδες, δίπλα στις τουρκικές, και ένιωθαν περήφανοι.

Την επόμενη μέρα μπήκαν στο τρένο και βγήκαν στον Μπουρνόβα. Κολάτισαν κάτω από τον πλάτανο δίπλα στη βρύση με το τρεχούμενο νερό. Ο καφετζής τούς έστειλε κεράσματα και ο σερβιτόρος που τα σέρβιρε τραγουδούσε: Μπουρνόβας με κρύα νερά, / Μπουτζάς με πρασινάδες / και Κου-

κλουτζάς με τις ελιές / και μ' όμορφες κεράδες. Οι περιβολάρηδες τους φίλεψαν κεράσια. Έτυχε να γίνονται οι αθλητικοί αγώνες του Πανιωνίου Συλλόγου Σμύρνης στο Στάδιο και στάθηκαν με ευλάβεια στο άκουσμα του Ύμνου.

Ω! καίρε του Ψάλτου γενέτειρα, καίρε, σεμνής Ιωνίας περίδοξος γη!

Και πάλιν ο μέγας αγών των προγόνων τιμάς επιζήλους προς σε χορηγεί.

Ω! πέτα, νεότης, εμπρός, αγωνίζου, ιδού σε προσμένει ευρύς ο αγών.

Ω! τίμα τούς θείους θεσμούς των προγόνων και νίκα εν μέσω ευφήμων κραυγών.

Γυμνάζου κι εις πλούτον υγείας ανδρίζου και μόχθει με ήθος γενναίον θρασύ, αδράν αμοιβήν των ατύτων σου πόνων να λάβης το γέρας, νεότης χρυσή...

Εκείνο το βράδυ ο διμοιρίτης τούς πληροφόρησε ότι τέλειωσαν οι περίπολοι και ήταν σε αναμονή για την καινούρια τους αποστολή.

*

Τη μεθεπόμενη μέρα, ο Γιώργης, ο ασυρματιστής, επισκέφτηκε τον ξάδερφό του, το Νικήτα.

- Έχω άδεια σήμερα κι ήρθα να βγούμε σεργιάνι. Έκλεισα και ραντεβού να γευματίσουμε το μεσημέρι με τον Ηλία Τσαμάκο.

- Θαυμάσια! Έχουμε και εμείς αργία, είπε χαρούμενα ο Νικήτας.

Στην προκουαία «Και» (Qua) ανέβηκαν στο ιπποκίνητο τραμ και ο τραμβαγέρης φώναξε: «Τζάμπα το εισιτήριο για τους ελευθερωτές μας!» Το άλογο έσερνε το τραμ με τον πάσο του και οι επιβάτες είχαν την ευκαιρία να θαυμάζουν τα αξιοθέατα. Αριστερά τους, το πολυάσχολο εκκωφαντικό λιμάνι με τα σούρτα-φέρτα του εμπορίου. Οι χαμάληδες φόρτωναν και ξεφόρτωναν τα πλεούμενα, οι βαρκάρηδες κουβαλούσαν επιβάτες στην ξηρά. Θαλασσοπούλια φτερούγιζαν και τσίριζαν τριγύρω, οι ελληνικές σημαίες κυμάτιζαν στα πολεμικά πλοία «Αβέρωφ», «Κιλκίς» και «Λήμνος». Δεξιά τους, τα μεγαλοπρεπέστατα κτίρια. Κατέβηκαν μπροστά στο προξενείο.

Τους υποδέχτηκε ο πρώην διμοιρίτης Ηλίας Τσαμάκος και τους οδήγησε σε μια λαϊκή ταβέρνα. Κάθισαν σε απόμερο τραπέζι στον κήπο και παράγγελλαν τα φαγητά. Ο Νικήτας απαγγείλε με ενθουσιασμό τους στίχους του:

Εδώ η γη της Επαγγελίας! Εδώ η Ελλάδα η ζηλευτή!

Μήλο της Έριδος η Σμύρνη για τους ξιπασμένους.

Εμείς οι αμυνίτες σπκάνουμε ψηλά την ασπίδα

και θα υπερασπίσουμε τούτη την όμορφη πατρίδα.

- Εύγε σου, Νικήτα. Της αξίζει της Σμύρνης η υπεράσπισή μας.

- Λυπάμαι που τέλειωσαν οι περιπολίες.

- Τώρα τ' αστυνομικά καθήκοντα της πόλης τ' ανάλαβε η ελληνική χωροφυλακή, που έφτασε πρόσφατα από την Αθήνα. Γιώργη, πώς πάει η κατασκοπία; Τι νέα από την περιφέρεια;

- Όπως γνωρίζετε, δραστηριοποιείται το εθνικιστικό κίνημα των Νεότουρκων. Η κατάσταση είναι τεταμένη. Οι Έλληνες απειλούνται από τις συμμορίες του Νουρεντίν πασά. Υπάρχουν πληροφορίες ότι οι Τούρκοι παραβιάζουν τις αποθήκες, που είναι αμπαρωμένες με ελαφρές κλειδαριές, και κλέβουν το πολεμικό υλικό που βρίσκεται στους σιδηροδρομικούς σταθμούς. Οι αποθήκες φρουρούνται από Σενεγαλέζους, διότι οι σιδηρόδρομοι ανήκουν σε γαλλική εταιρία.

- Δυστυχώς, Γιώργη, αυτή η εχθρική κατάσταση επιβάλλει την προέκταση της στρατιωτικής μας κατοχής. Έχουμε όμως και καλά νέα. Ο Μικρασιάτης δημοσιογράφος, Κώστας Μισαπλίδης, που δουλεύει στο Γραφείο Τύπου και γνωρίζει άπαιστα την τουρκική γλώσσα, προθυμοποιήθηκε να μεσολαβήσει ως διερμηνέας μεταξύ των τουρκικών αρχών, των προκρίτων και του στρατού μας. Χάρη στον προσεταιρισμό του, οι Τούρκοι έδωξαν τους αντάρτες και η κατάληψη της Μαγνησίας και της Μενεμένης ήταν ειρηνική. Ο τουρκικός λαός είναι εξαθλιωμένος από τον μακροχρόνιο πόλεμο και θέλει να ζήσουμε συμφιλιωμένοι.

- Υπάρχουν πληροφορίες ότι οι Ιταλοί, που βρίσκονται στη Νέα Έφεσο, εφοπλίζουν τους Τούρκους και τους προστατεύουν.

- Θα έχουμε κακά ξεμπερδέματα με τις προδοσίες των Ιταλών και την αδράνεια των Αγγλογάλλων, συμπέρανε ο Ηλίας Τσαμάκος.

- Συγγνώμη, ποιος είναι ο Νουρεντίν πασάς;

- Νικήτα, ο Νουρεντίν πασάς είναι ένας φανατικός εθνικιστής. Κατείχε θέση αρχιστράτηγου στο στρατό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και είχε αποκτήσει φήμη γενναίου πολεμιστή. Πολέμησε και στον πόλεμο του '97. Η ήττα της Τουρκίας δεν τον πτόησε, όπως δεν πτόησε και τον Μουσταφά Κεμάλ, που ήταν επιθεωρητής των στρατευμάτων της Ανατολής, και πολλούς άλλους πρωτεργάτες του εθνικιστικού κινήματος. Έχουν έδρα την Άγκυρα και επιδιώκουν την εξέγερση του μουσουλμανικού κόσμου. Μάλιστα ο Κεμάλ πρόσφατα, όταν ένας δημοσιογράφος τον ρώτησε εάν έχει πολλά όπλα, απάντησε. «... Έχω μίαν αγχόννη. Θα εργασθώ καλά διά να υπακούσουν όλοι οι Μουσουλμάνοι. Θα διαυλακώσω την γην και τας σάρκας των ανθρώπων της». Αυτή η δήλωση προμηνύει εμφύλιο.

Περιπολούσαν τις αριστοκρατικές γειτονίες θαυμάζοντας τις ωραίες επαύλεις, που είχαν χτιστεί από πλούσιους ξένους, τους κήπους με τους φοίνικες, τις μπουκαμβίλιες, τα γιασεμιά, τα τριαντάφυλλα και τις όμορφες παραλίες.